

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

El paradís perdut: Bezsonoff viatja a l'Algèria dels anys 60

PERFIL

JOAN-DANIEL BEZSONOFF VA DEBUTAR L'ANY 1996 AMB 'ELS ÀNECS DEL MEKONG'. DES DE LLAVORS HA PUBLICAT TRETZE LLIBRES MÉS, COMPTANT-HI 'MATAR DE GAULLE'. SÓN NOVEL·LES I LLIBRES DE RECORDS

JOAN GARÍ

A hores d'ara, Joan-Daniel Bezsonoff és un escriptor que no necessita presentació. Fa anys que el seu estil irònic i fuetejant, la seua tirada francòfila però catalaníssima ens proveeix d'un seguit de llibres ben interessants, bé de la branca memorialística o bé de la ficcional. En *Matar De Gaulle* –publicat a Empúries– ha seguit aquesta segona senda, retornant de passada a un escenari que li resulta especialment atractiu: l'Algèria francesa.

El tema algerià, en efecte, era el motiu central de dues novel·les an-

teriors: *La presonera d'Alger* (2002) i *La melancolia dels oficials* (2011). Fill d'un militar del gloriós exèrcit francès, ningú millor que Joan-Daniel Bezsonoff per a assumir la veu d'una casta que –com l'armada italiana– no ha excel·lit històricament per guanyar guerres, però en canvi no ha tingut parangó a l'hora d'organitzar aperitius. Aquesta rècua de soldats cultes però poc eficaços va estar a punt de guanyar la partida a Algèria contra els insurrectes locals, però De Gaulle els va traïr. Algèria, francesa durant segle i mig, no deixava de ser terra africana. I la independència va caure com una fruita madura.

MATAR DE GAULLE
JOAN-DANIEL BEZSONOFF
EMPÚRIES
174 PÀG. / 17,50 €

sort milers de francesos algerians (els famosos *pieds-noirs*). La peripècia d'aquest atemptat contra el general és el motor de la novel·la. En realitat, la població metropolitana vivia amb una notòria indiferència l'afer algerià. Però els militars tenien el seu honor, i es poden cometre els majors crims en el seu nom. Si l'atemptat haguera reeixit, l'OAS podria haver-se convertit en un símbol patri. En fracassar, tot se'n va en orris: "Potser un traïdor és un heroi que no ha tingut sort", reflexiona l'autor d'*Una educació francesa* (L'Avenç, 2009).

Una llengua d'una gran vivesa

Algèria, fet i fet, és el paradís perdut de més d'una generació de francesos, i els qui l'abandonaren el 1962 hi han retornat sovint com Adam i Eva podrien haver revisitat l'Edèn després de l'afer del fruit prohibit. L'autor, en tot cas, no s'oblida de recordar-nos les seues obsessions més càlides, de vegades de forma irònica ("Com tants personatges d'en Bezsonoff, l'Anatole Vidal havia nascut filòleg"). El seu rossellonès és un instrument d'una vivesa sorprenent i evocar-hi el do de pit de Luis Mariano en *Mexico* converteix tot plegat en una exòtica evocació *demodée*. L'Algèria preindependent era un frenopàtic temptadorament resumible: "Els policies col·laboraven amb els assassins, els millors oficials de França vivien en cel·les podrides, els ateus pregaven, els místics dubtaven, les putes meditaven, els monjos fornicaven, els cuiners anglesos preparaven plats exquisits, els gats es reconciliaven amb les ratolines, els borratxos bevien aigua, i Alger, la segona ciutat de França, aviat seria una ciutat estrangera". I així va ser. ♦♦

SI L'ATEMPTAT CONTRA DE GAULLE HAGUÉS REEIXIT, L'ORGANISACIÓ DE L'ARMÉE SECRÈTE ES PODRIA HAVER CONVERTIT EN UN SÍMBOL PATRI

WIKIPEDIA

Disparar a matar

A *Matar De Gaulle*, Bezsonoff imagina una família nord-catalana resident a Alger, els Vidal. Els pares no parlen als fills en català, però aquest idioma és ben habitual a la ciutat, claferta de valencians, menorquins i rossellonesos. És aquest món el que serà esborrat radicalment del mapa el 1962. Aquell any, al març, Alain Vidal i la seua nòvia Sylviane passegen el seu amor mentre un país sencer es convulsiona pel desesperat *ménage-à-trois* entre l'exèrcit francès, els insurrectes i l'OAS (l'organització clandestina que lluita per mantindre el poder francès a Algèria, l'Organisation de l'Armée Secrète). Alain i Sylviane participen en una manifestació pacífica en solidaritat amb la població algeriana, però l'exèrcit dispara a matar. Sylviane mor. Quatre mesos després, França se'n va d'Algèria. L'oncle d'Alain, Anatole, decideix involucrar-se en una cèl·lula terrorista que vol assassinar Charles de Gaulle per la suprema traïció d'abandonar a la seua

EL SECRET DE...

Cees Nooteboom

És un dels escriptors globals de la literatura holandesa. Conegut per un públic massiu, és proper a casa nostra perquè des de fa 50 anys resideix en part a Menorca. Aquest 2014 és l'any que més temps ha passat a la finca de l'illa, tres mesos seguits. De fet és la vegada que més temps ha dormit seguit en un mateix lloc. "Fer-se gran és això, que el que més desitgi és poder ser a la casa de Menorca per recollir les prunes de l'arbre". Nooteboom no ha parat quiet des dels 12 anys, quan per primer cop, acabada la Segona

Guerra Mundial i somiant respirar aire fresc, fa el seu primer viatge en autoestop, cap a Itàlia. "En un d'aquests viatges cap al sud, un home que em va recollir en un descapotable em va donar un gran consell: «No saps on vas? Sàpigues que la cadira que avui ocuparàs demà no serà teva»". Nooteboom va parlar dilluns sobre els seus llibres de viatges i novel·les arreu del món en una conferència a la Pedrera. Parla un castellà correcte, té residència a les Balears des de la dècada dels 60. "Vaig descobrir l'illa de casualitat. Un nebot meu

em va convidar a viatjar a Eivissa, però no hi havia habitacions lliures i vam canviar de ruta: així vaig anar a parar a Menorca. Al cap de tres anys vaig comprar la casa". Nooteboom no va acabar l'ensenyament més bàsic i la seva elevada formació és autodidacta. Fa la seva allà on va, i continua formant-se. Cada hivern passa dos mesos a la residència/biblioteca d'uns amics a Baviera. Deu mil llibres que consulta mentre escriu en solitari, aïllat del món, envoltat de camps nevats. On ara escriu més és a Menorca. A la tardor ar-

CRISTIAN SEGURA

L'ESCRIP-TOR HOLANDÈS PASSA TEMPORADES EN UNA FINCA A MENORCA, ON ESCRIU ELS LLIBRES

riba *Notícies de Berlín* (Siruela), un repàs dels itineraris i experiències a la capital d'Alemanya i, en especial, del 1989, quan hi va passar un any amb un estipendi. Nooteboom va confessar a la Pedrera que, només passades unes setmanes, va concloure que no seria capaç de quedar-s'hi gaire: "Hi havia una tensió, una claustrofòbia tan gran, marcada pel Mur". No només s'hi va quedar sinó que és Berlín i Alemanya –malgrat la destrucció i l'horror del passat, del qual amb 12 anys va voler fugir– el món que més admira. ♦♦